

Teismo praktikos rinkinys

GENERALINIO ADVOKATO
PAOLO MENGGOZZI IŠVADA,
pateikta 2016 m. gruodžio 15 d.¹

Byla C-652/15

Furkan Tekdemir
prieš
Kreis Bergstraße

(Verwaltungsgericht Darmstadt (Darmštato administracinis teismas, Vokietija) pateiktas prašymas priimti prejudicinį sprendimą)

„Europos Sąjungos ir Turkijos asociacijos susitarimas — Valstybės narės teisėtai darbo rinkai priklausančio darbuotojo turko šeimos narių teisė gyventi šalyje — *Status quo* išlyga — Sprendimo Nr. 1/80 13 straipsnis — Naujas apribojimas — Įpareigojimas bent 16 metų sulaukusiems nepilnamečiams turėti leidimą gyventi šalyje — Darbuotojui turkui Vokietijoje gimęs vaikas — Pareiga vykti į Turkiją ir pateikti prašymą išduoti leidimą gyventi šalyje — Galimas privalomas bendrojo intereso pagrindas, kuriuo pateisinami nauji apribojimai — Veiksmingas migracijos srautų valdymas — Proporcingumas“

I – Įžanga

1. Nedim Tekdemir, pareiškėjo pagrindinėje byloje Furkan Tekdemir tėvas, yra Turkijos pilietis. 2005 m. jis atvyko į Vokietiją. Ten nuo 2009 m. jis dirbo samdomą darbą. Iš pradžių šis Turkijos pilietis gavo leidimą laikinai gyventi šalyje dėl humanitarinių priežasčių, vėliau tas leidimas buvo pratęstas iki 2013 m., o tada išduotas leidimas gyventi šalyje iki 2016 m. spalio 6 d. Šis leidimas gyventi šalyje buvo išduotas dėl teisės gyventi Vokietijos teritorijoje buvimo pagal susitarimą, kuriuo įsteigiama Europos ekonominės bendrijos ir Turkijos asociacija, kurį 1963 m. rugsėjo 12 d. Ankaroje pasirašė Turkijos Respublika, EEB valstybės narės ir Bendrija ir kuris Bendrijos vardu sudarytas, aprobuotas ir patvirtintas 1963 m. gruodžio 23 d. Sprendimu 64/732/EEB² (toliau – EEB ir Turkijos asociacijos susitarimas), ir 1980 m. rugsėjo 19 d. Sprendimą Nr. 1/80 dėl asociacijos plėtros (toliau – Sprendimas Nr. 1/80), kurį priėmė minėtu susitarimu įsteigta Asociacijos taryba. Atrodo, negincijama, kad minėtas Turkijos pilietis turi lėšų užtikrinti savo šeimos gyvenimą Vokietijoje.

2. Derya Tekdemir, pareiškėjo pagrindinėje byloje motina, taip pat Turkijos pilietė, atvyko į Vokietiją 2013 m. lapkričio mėn. su turistine Šengeno viza. Tą patį mėnesį ji pateikė Vokietijos valdžios institucijoms prašymą suteikti prieglobstį. Ji turi prieglobsčio prašytojo leidimą gyventi šalyje. Tuo metu, kai prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, *Verwaltungsgericht Darmstadt* (Darmštato administracinis teismas, Vokietija), kreipėsi į Teisingumo Teismą, procedūra, susijusi su šiuo prieglobsčio prašymu, dar nebuvo baigta.

3. Pareiškėjo pagrindinėje byloje tėvai susituokė 2015 m. rugsėjo mėn.

¹ — Originalo kalba: prancūzų.

² — OL 217, 1964, p. 3685; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 11 sk., 11 t., p. 10.

4. Pareiškėjas pagrindinėje byloje Furkan Tekdemir gimė 2014 m. birželio 16 d. Vokietijoje. Jis yra Turkijos pilietis ir turi Turkijos pasą. 2014 m. liepos 10 d. jis pateikė *Kreis Bergstraße* (Užsieniečių reikalų tarnyba, Vokietija) prašymą išduoti leidimą gyventi šalyje pagal 2004 m. liepos 30 d. *Gesetz über den Aufenthalt, die Erwerbstätigkeit und die Integration von Ausländern im Bundesgebiet* (*Aufenthaltsgesetz*) (Įstatymas dėl užsieniečių gyvenimo, darbo ir integracijos federalinėje teritorijoje, toliau – *AufenthG*)³, (2008 m. vasario 25 d. paskelbta redakcija)⁴ 3 straipsniu, paskutinį kartą pakeistu 2015 m. spalio 23 d. *Asylverfahrensbeschleunigungsgesetz* (Įstatymas dėl prieglobsčio procedūros pagreitinimo)⁵ 33 straipsniu. Šioje nuostatoje buvo numatyta, kad „leidimas gyventi šalyje gali būti išduodamas *ex officio* federalinėje teritorijoje gimusiam vaikui, jei vienas iš jo tėvų turi leidimą gyventi šalyje, leidimą įsisteigti ar ES leidimą nuolat gyventi šalyje. Jei vaiko gimimo dieną abu tėvai arba vienas iš tėvų, kuriam vienam priklauso tėvų valdžia, turi leidimą gyventi šalyje, leidimą įsisteigti ar ES leidimą nuolat gyventi šalyje, federalinėje teritorijoje gimusiam vaikui leidimas gyventi šalyje išduodamas *ex officio*. Federalinėje teritorijoje gimusio vaiko, kurio tėvas ar motina jo gimimo dieną turi vizą arba teisę gyventi šalyje be vizos, gyvenimas šalyje laikomas leistinu iki vizos galiojimo ar teisėto gyvenimo šalyje be vizos pabaigos“.

5. 2015 m. liepos 27 d. Užsieniečių reikalų tarnyba atmetė šį prašymą, nurodydama, kad tuo atveju, kai leidimą gyventi šalyje turi tik vienas iš tėvų, pagal *AufenthG* 33 straipsnį kompetentingai institucijai suteikiama neribota diskrecija išduoti leidimą gyventi šalyje arba atsisakyti jį išduoti. Pagal šiai institucijai suteiktą diskreciją taip pat reikia atsižvelgti į tėvų ir vaiko santykius, tačiau dėl to nebūtinai turi būti priimamas prašytojui palankus sprendimas. Atvirkščiai, užsieniečių reikalų tarnybos manė galinčios reikalauti, kad pareiškėjas pagrindinėje byloje imtųsi veiksmų pagal vizos išdavimo procedūrą, nors tai neišvengiamai reikštų bent laikiną prašytojo ir jo motinos atskyrimą nuo tėvo.

6. 2015 m. rugpjūčio 17 d. pareiškėjas pagrindinėje byloje apskundė tokį sprendimą dėl atmetimo *Verwaltungsgericht Darmstadt* (Darmštato administracinis teismas), teigdamas, kad dėl ypatingos savo tėvo teisinės padėties, atsižvelgiant, be kita ko, į Sprendimo Nr. 1/80 6 straipsnio 1 dalį⁶ ir 13⁷ straipsnį, jam turi būti pripažinta teisė į šeimos susijungimą. Iš tiesų, iš 1980 m. taikytinų nacionalinės teisės aktų matyti, kad užsieniečiai, kurie yra sulaukę bent 16 metų, atleidžiami nuo pareigos turėti leidimą gyventi šalyje. Taigi ankstesnė teisinė padėtis buvo palankesnė pareiškėjui pagrindinėje byloje, nei nurodyta *AufenthG* 33 straipsnyje, kuris prieštarauja Sprendimo Nr. 1/80 13 straipsnyje įtvirtintai *standstill* išlygai. Užsieniečių reikalų tarnyba laikosi nuomonės, jog nėra nepagrįsta tikėtis, kad pareiškėjo pagrindinėje byloje tėvas tęs šeiminių gyvenimą Turkijoje kartu su sūnumi ir sutuoktine, nes jis nėra pripažintas nei prieglobsčio prašytoju, nei pabėgėliu, be to, yra Turkijos pilietis.

7. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas primena Teisingumo Teismo praktiką, susijusią su *standstill* išlyga, ir, visų pirma, tai, kad ši išlyga taikoma ir tiems teisės aktams, kurie susiję su darbuotojų turkų šeimos narių teisėmis, susijusiomis su šeimos susijungimu, jei teisės aktai, dėl kurių šeimos susijungimas tampa sunkus ar neįmanomas, gali neigiamai paveikti Turkijos piliečio

3 — Priimtas kaip *Zuwanderungsgesetz* (Įstatymas dėl imigracijos) 1 straipsnis, *BGBI* I, 2004, p. 1950.

4 — *BGBI* I, 2008, p. 162.

5 — *BGBI* I, p. 1722.

6 — Minėto 6 straipsnio 1 dalies pirma ir antra įtraukos suformuluotos taip:

„laikantis 7 straipsnio, susijusio su darbuotojo šeimos narių teise laisvai įsidarbinti, nuostatų, valstybėje narėje teisėtai dirbantis Turkijos pilietybę turintis darbuotojas turi teisę:

– teisėtai išdirbęs vienus metus, prašyti šioje valstybėje narėje atnaujinti leidimą dirbti pas tą patį darbdavį, jei pastarasis turi laisvą darbo vietą;

– teisėtai išdirbęs trejus metus ir, išskyrus atvejus, kai Bendrijos valstybių narių darbuotojams yra teikiama pirmenybė, šioje valstybėje narėje priimti kitą tos pačios profesijos jo pasirinkto darbdavio pasiūlymą įsidarbinti, pateiktą įprastomis sąlygomis ir įregistruotą šios valstybės narės įdarbinimo įstaigose.“

7 — Pagal jį „Bendrijos valstybės narės ir Turkija negali nustatyti naujų apribojimų, susijusių su darbuotojų ir jų šeimos narių, kurie teisėtai gyvena ir dirba atitinkamoje teritorijoje, įsidarbinimo sąlygomis.“ (Neoficialus vertimas.)

sprendimą nuolat vykdyti ekonominę veiklą Europos Sąjungos valstybėje narėje⁸. Minėtas teismas taip pat pabrėžia, kad pareiškėjas pagrindinėje byloje laikomas esančiu teisėtoje padėtyje Vokietijos teritorijoje ir kad jo tėvas, kurio padėtis taip pat teisėta, priklauso teisėtai Vokietijos darbo rinkai. Be to, pagal Vokietijos teisę šeimos vienetui ir tėvų ir vaikų santykiams iš esmės suteikiama ypatinga apsauga. Vis dėlto bent 16 metų sulaukusiems užsieniečiams nustatyta pareiga turėti leidimą gyventi šalyje yra naujas apribojimas, kaip tai suprantama pagal Sprendimo Nr. 1/80 13 straipsnį. Vis dėlto šis apribojimas negali reikšti minėto straipsnio pažeidimo, jei jis yra pateisinamas dėl privalomojo bendrojo intereso pagrindo, jei juo galima užtikrinti numatyto teisėto tikslo pasiekimą ir neviršijama tai, kas yra būtina šiam tikslui pasiekti.

8. Šiomis aplinkybėmis prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui kyla klausimas, pirmiausia, ar šioje byloje egzistuoja privalomasis bendrojo intereso pagrindas, nes pareiga bent 16 metų sulaukusiems užsieniečiams turėti leidimą gyventi šalyje, kaip nurodo nacionalinės valdžios institucijos, nustatyta siekiant veiksmingai valdyti migracijos srautus. Antra, minėtam teismui kyla klausimas dėl „kokybinių reikalavimų“, kuriuos turi atitikti toks privalomasis pagrindas, ir šiuo aspektu visų pirma jis primena, kad pareiškėjas pagrindinėje byloje gimė Vokietijoje ir toliau joje teisėtai gyvena su savo tėvais, iš kurių vienas yra darbuotojas turkas, turintis pagal EEB ir Turkijos asociacijos susitarimą ir Sprendimą Nr. 1/80 pripažintas teises.

9. Kadangi *Verwaltungsgericht Darmstadt* (Darmštato administracinis teismas) kilo sunkumų aiškinant Sąjungos teisę, jis nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir sprendimu dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą (jį Teisingumo Teismo kanceliarija gavo 2015 m. gruodžio 7 d.) pateikti Teisingumo Teismui tokius prejudicinius klausimus:

„1. Ar veiksmingo migracijos srautų valdymo tikslas yra privalomasis bendrojo intereso pagrindas, pagal kurį galima federalinėje teritorijoje gimusiam Turkijos piliečiui netaikyti atleidimo nuo reikalavimo turėti leidimą gyventi šalyje, kurio jis galėtų reikalauti remdamasis [Sprendimo Nr. 1/80] 13 straipsnyje įtvirtinta *standstill* išlyga?

2. Jei [Teisingumo Teismas] į šį klausimą atsakytų teigiamai, kokie kokybiniai reikalavimai turi būti keliami „privalomajam bendrojo intereso pagrindui“ siekiant tikslo veiksmingai valdyti migracijos srautus?“

10. Rašytines pastabas šioje byloje pateikė pareiškėjas pagrindinėje byloje, Vokietijos, Austrijos vyriausybės ir Europos Komisija.

11. Per 2016 m. spalio 13 d. posėdį žodines pastabas pateikė pareiškėjas pagrindinėje byloje, Vokietijos vyriausybė ir Komisija.

II – Teisinė analizė

12. Primintina, jog Teisingumo Teismas yra nusprendęs, kad naujas apribojimas „yra draudžiamas, išskyrus atvejus, kai šis apribojimas patenka į [Sprendimo Nr. 1/80] 14 straipsnyje nuodytus apribojimus, kai jis pateisinamas privalomu bendrojo intereso pagrindu arba yra tinkamas užtikrinti, kad būtų pasiektas teisėtas tikslas, ir neviršija to, kas būtina jam pasiekti“⁹. Taigi toliau pateikiant analizę pirmiausia reikės patikrinti, ar yra toks privalomasis bendrojo intereso pagrindas, ir tada reikės įsitikinti, ar pagrindinėje byloje nagrinėjamas teisės aktas yra proporcingas.

8 — Šiuo atveju prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas remiasi 2000 m. gegužės 11 d. Sprendimu *Savas* (C-37/98, EU:C:2000:224), 2003 m. spalio 21 d. Sprendimu *Abatay ir kt.* (C-317/01 ir C-369/01, EU:C:2003:572) ir 2009 m. rugsėjo 17 d. Sprendimu *Sahin* (C-242/06, EU:C:2009:554).

9 — 2016 m. balandžio 12 d. Sprendimas *Genc* (C-561/14, EU:C:2016:247, 51 punktas ir jame nurodyta teismo praktika).

A – Dėl bendrojo intereso privalomojo pagrindo egzistavimo

13. Remiantis nusistovėjusia teismo praktika, Sprendimo Nr. 1/80 13 straipsnyje įtvirtinta *standstill* išlyga „bendrai uždraudžia bet kokios naujos priemonės, kurios tikslas ar pasekmė būtų tai, jog Turkijos piliečio naudojimuisi ekonomine laisve atitinkamos valstybės narės teritorijoje būtų taikomos labiau ribojančios sąlygos nei tos, kurios jam taikytos šioje valstybėje narėje nurodyto sprendimo <...> įsigaliojimo momentu“¹⁰. Šalys neginčija, kad *AufenthG* 33 straipsnis yra naujas apribojimas, kaip tai suprantama pagal Sprendimo Nr. 1/80 13 straipsnį, nes juo sugriežtinamos nepilnamečių vaikų, gimusių Vokietijoje, kurių tėvai yra trečiosios valstybės piliečiai, gyvenimo šalyje sąlygos.

14. Taip pat neginčijama, kad pareiškėjo pagrindinėje byloje tėvas yra teisėtai darbo rinkai priklausantis darbuotojas, nes jis Vokietijoje dirba pagal darbo sutartį. Todėl vertinant, ar reikia atmesti tokios nacionalinės priemonės kaip *AufenthG* 33 straipsnis taikymą paaiškęjus, kad ji gali paveikti šio asmens laisvę dirbti pagal darbo sutartį šioje valstybėje narėje, reikia remtis tik nagrinėjamoje valstybėje narėje gyvenančio darbuotojo Turkijos piliečio situacija¹¹. Pareiškėjo pagrindinėje byloje tėvo situacija neabejotinai yra paveikta, nes dėl *AufenthG* 33 straipsnio Vokietijoje gimusio jo vaiko teisėtas gyvenimas šalyje pasunkėja, todėl tampa neaišku, ar galimas tolesnis šeimos susijungimas. Taigi *AufenthG* 33 straipsnis, pagal kurį sugriežtinamos Vokietijoje gimusių nepilnamečių vaikų, kurių tėvai yra Turkijos piliečiai, gyvenantys Vokietijoje kaip darbuotojai, gyvenimo Vokietijos teritorijoje sąlygos, palyginti su sąlygomis, kurios buvo taikomos tuo metu, kai įsigaliojo Sprendimas Nr. 1/80, gali paveikti šių darbuotojų ekonominių teisių įgyvendinimą Vokietijoje¹², todėl patenka į Sprendimo Nr. 1/80 13 straipsnio taikymo sritį.

15. Kaip jau minėjau pradėdamas analizę, naujas apribojimas, kaip jis suprantamas pagal Sprendimo Nr. 1/80 13 straipsnį, gali būti pateisinamas minėto sprendimo 14 straipsnyje nurodytais motyvais¹³ arba privalomuoju bendrojo intereso pagrindu. Nuo šiol tai yra nusistovėjusi teismo praktika¹⁴. Jei *AufenthG* 33 straipsniui negali būti taikomas minėtas 14 straipsnis, Vokietijos vyriausybė teigia – be to, tai matyti ir iš Teisingumo Teismui pateikto pirmojo prejudicinio klausimo formuluotės – kad Vokietijoje įsikūrusių Turkijos darbuotojų Vokietijoje gimusiems nepilnamečiams vaikams nustatytas įpareigojimas turėti leidimą gyventi šalyje yra pateisinamas privalomuoju bendrojo intereso pagrindu, t. y. dėl veiksmingo migracijos srautų valdymo.

16. Iki šiol, aiškindamas Sprendime Nr. 1/80 esančią *standstill* išlygą, Teisingumo Teismas aiškiai įtvirtino du privalomuosius bendrojo intereso pagrindus, t. y. tikslą užkirsti kelią neteisėtai atvykti į šalį ir neteisėtai gyventi joje¹⁵ ir tikslą užtikrinti sėkmingą trečiųjų šalių piliečių integraciją į atitinkamą valstybę narę¹⁶. Jis paliko abejonių dėl dviejų kitų galimų pateisinimo pagrindų, susijusių su priverstinių santuokų prevencija ir integracijos skatinimu¹⁷. Jau turėjau galimybę pažymėti, kad Teisingumo Teismas nėra itin griežtas, kai kalbama apie privalomojo bendrojo intereso pagrindo pripažinimą, taigi jis palieka valstybėms narėms tam tikrą diskreciją¹⁸.

17. Be to, laikausi nuomonės, kad šiuo motyvavimo etapu ir šiuo testo etapu, susijusiu su galimo naujo apribojimo, kaip jis suprantamas pagal Sprendimo Nr. 1/80 13 straipsnį, pateisinimu, Teisingumo Teismas turi apsiriboti abstrakčia Vokietijos vyriausybės nurodyto privalomojo pagrindo analize. Siekis veiksmingai valdyti migracijos srautus yra vienas iš bendros imigracijos politikos tikslų, numatytų

10 — 2016 m. balandžio 12 d. Sprendimas *Genc* (C-561/14, EU:C:2016:247, 33 punktas ir jame nurodyta teismo praktika).

11 — 2016 m. balandžio 12 d. Sprendimas *Genc* (C-561/14, EU:C:2016:247, 37 punktas).

12 — Pagal analogiją žr. 2016 m. balandžio 12 d. Sprendimą *Genc* (C-561/14, EU:C:2016:247, 50 punktas).

13 — Primintina, kad šiame straipsnyje nurodyti viešosios tvarkos, saugumo ir visuomenės sveikatos motyvai.

14 — Žr. 2016 m. balandžio 12 d. Sprendimą *Genc* (C-561/14, EU:C:2016:247, 51 punktas).

15 — 2013 m. lapkričio 7 d. Sprendimas *Demir* (C-225/12, EU:C:2013:725, 41 punktas).

16 — 2016 m. balandžio 12 d. Sprendimas *Genc* (C-561/14, EU:C:2016:247, 56 punktas).

17 — 2014 m. liepos 10 d. Sprendimas *Dogan* (C-138/13, EU:C:2014:2066, 38 punktas).

18 — Žr. mano išvadą byloje *Genc* (C-561/14, EU:C:2016:28, 33 ir 34 punktai).

SESV 79 straipsnio 1 dalyje, ir jis pats neatrodo priešingas EEB ir Turkijos asociacijos siekiamam tikslui. Vokietijos vyriausybės nurodytas privalomasis bendrojo intereso pagrindas atrodo priimtinas dar ir todėl, kad, kaip visuotinai žinoma, Sąjungą jau keleri metai yra ištikusi beprecedentė migracijos krizė, todėl, mano nuomone, būtų neteisinga, jei Teisingumo Teismas nesuteiktų valstybei narei galimybės remtis tikslo (nors to bet kuriuo atveju nepakanka pagrindinėje byloje nagrinėjamam teisės aktui pateisinti), kurio Sąjunga pati taip desperatiškai siekia, puoselėjimu. Jei Teisingumo Teismas laikytųsi konkretnesnio požiūrio, vis dėlto būtų galima kelti klausimą, ar Vokietijos teritorijoje gimusio ir visada čia gyvenusio, taigi niekada neemigravusio vaiko teisė gyventi Vokietijoje tikrai yra susijusi su migracijos srautų valdymu.

18. Jeigu Teisingumo Teismas veiksmingą migracijos srautų valdymą turėtų pripažinti privalomuoju bendrojo intereso pagrindu, vis dėlto reikia patikrinti, ar *AufenthG* 33 straipsnis tikrai yra tinkamas užtikrinti teisėto tikslo pasiekimą ir neviršija to, kas yra būtina šiam tikslui pasiekti, nes, manau, būtent tokia yra antrojo prejudicinio klausimo prasmė.

B – Dėl įpareigojimo bent 16 metų sulaukusiems Vokietijoje gimusiems vaikams turėti leidimą gyventi šalyje proporcingumo

1. Pirminė pastaba

19. Prieš pradėdamas analizę norėčiau pateikti pirminę pastabą, susijusią su Teisingumo Teismui pateikto antrojo klausimo apimties patikslinimu.

20. Taigi laikausi nuomonės, kad šiek tiek mįslingą šio klausimo formuluotę būtų galima nesunkiai perfrazuoti paaiškinant, jog prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas klausia Teisingumo Teismo apie trečiąjį jo nustatyto ir patvirtinto testo etapą esant naujiems apribojimams, siekiant nustatyti, ar juos galima pateisinti. Siekdamas pateikti naudingą atsakymą prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui, dabar siūlau Teisingumo Teismui susitelkti į nagrinėjamo naujojo apribojimo proporcingumą.

2. Analizė

21. Nors pagal Vokietijos teisę bent 16 metų sulaukusiems nepilnamečiams nustatyta bendra pareiga turėti leidimą gyventi šalyje, su šiuo prašymu priimti prejudicinį sprendimą susijusi situacija yra ypatingas atvejis, iš dalies reglamentuojamas *AufenthG* 33 straipsniu, kai kalbama apie tėvams, kurie yra trečiosios šalies piliečiai ir kurio bent vieno padėtis teisėta, Vokietijos teritorijoje gimusius vaikus.

22. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas aiškina šią nuostatą taip, kad tėvams, kurie yra trečiosios šalies piliečiai, Vokietijos teritorijoje gimusio vaiko gyvenimas šalyje laikomas teisėtu 6 mėnesius. Praėjus šiam laikotarpiui šio vaiko gyvenimas šalyje turi būti laikomas teisėtu iki kol išnyksta teisėtoje padėtyje esančio vieno iš tėvų teisė gyventi šalyje. Vokietijos vyriausybė laikosi kitokios pozicijos. Siekdamas nuspręsti, ar pagal *AufenthG* 33 straipsnį *ex officio* išduoti leidimą gyventi šalyje nepilnamečiam vaikui, jei jis faktiškai yra Vokietijoje, kur ir gimė, Vokietijos valdžios institucijos gali reikalauti, kad vaikas imtųsi būtinų veiksmų, kad galėtų pateikti prašymą išduoti vizą toje šalyje, kurios pilietis jis yra¹⁹. Galimos vieno iš tėvų, gyvenančių Vokietijoje, teisės į šeimos susijungimą poveikis prašymą pateikusio asmens teisei gyventi šalyje turi būti vertinamas būtent

19 — Atsižvelgiant į pareiškėjo pagrindinėje byloje gyvenimą, būtų klaidinga kalbėti apie Turkiją kaip apie jo kilmės šalį, nes jis gimė Vokietijoje ir nepertraukiamai gyvena ten nuo pat gimimo.

nagrinėjant šį prašymą išduoti vizą. Vokietijos vyriausybė nurodė, jog *prima facie* beveik nekyla abejonių, kad valdžios institucijos turi patenkinti pareiškėjo pagrindinėje byloje prašymą, pateiktiną Turkijoje, nes dėl jo tėvo teisinės padėties, atsižvelgiant į EEB ir Turkijos asociacijos susitarimą ir Sprendimą Nr. 1/80, jam turi būti pripažinta teisė gyventi šalyje.

23. Pagal *AufenthG* 33 straipsnio tekstą Vokietijos valdžios institucijos gali *ex officio* išduoti leidimą gyventi šalyje Vokietijoje gimusiam vaikui, jei vienas iš jo tėvų, trečiosios šalies pilietis, turi leidimą gyventi šalyje. Nepaneigiama, kad pagal šią nuostatą Vokietijos valdžios institucijoms paliekama didelė diskrecija spręsti, ar jos pasinaudos turima teise *ex officio* išduoti leidimą gyventi šalyje. Kadangi sąlygos, kuriomis šios valdžios institucijos „pačios reaguoja“ į konkretų atvejį, neapibrėžtos, kyla problemų. Tas pats pasakytina apie aplinkybę, kad leidimas gyventi šalyje Vokietijoje gimusiam vaikui, kurio vienas iš tėvų teisėtai gyvena šioje valstybėje, gali būti išduotas. Taigi valdžios institucijos gali išduoti leidimą gyventi šalyje vaikui, kuris tenkina pirmiau nurodytas gimimo vietos ir teisėto vieno iš tėvų gyvenimo šalyje sąlygas, tačiau lygiai taip pat *gali jo ir neišduoti*, nepaaiškinusios jokio kriterijaus.

24. Tiesa, kaip pagrindinėje byloje nagrinėjamame sprendime priminė Užsieniečių reikalų tarnyba, *AufenthG* 33 straipsniu suteikiama neribota diskrecija, pirma, išnagrinėti į jo taikymo sritį patenkančio vaiko situaciją ir, antra, priimti sprendimą dėl jo teisės gyventi Vokietijoje, nors jis vis dar yra Vokietijos teritorijoje. Teoriškai ši neribota diskrecija gali būti geras dalykas, jei tai reiškia, kad valdžios institucijos gali atsižvelgti į daugelį nagrinėjamai individualiai situacijai būdingų aplinkybių. Juk ir Teisingumo Teismas reikalauja kiekvieną atvejį vertinti konkrečiai²⁰. Vis dėlto ši neribota diskrecija gali būti problemiška, jeigu, kaip šioje byloje nagrinėjamu atveju, iš tikrųjų nėra jokios informacijos apie šios diskrecijos įgyvendinimo sąlygas. Vokietijos vyriausybė, paklausta apie tai per posėdį Teisingumo Teisme, negalėjo paaiškinti principų, kuriais – vis dėlto – turi būti grindžiamas institucijos atliekamas vertinimas, kad Teisingumo Teismas įsitikintų, jog jos diskrecija praktiškai nepavirto savivale. Visos šios aplinkybės galiausiai sudaro išpūdį, kad institucijoms palikta labai didelė diskrecija. Vis dėlto tokia diskrecija neleidžia tinkamiausiu laiku atsižvelgti į darbuotojų Turkijos piliečių teises ir jų paisyti.

25. Be to, man labai sunku įžvelgti ryšį tarp siekiamo tikslo veiksmingai valdyti migracijos srautus ir *AufenthG* 33 straipsnio taikymo pasekmių. Iš tiesų, jeigu remiantis *AufenthG* 33 straipsniu leidimas gyventi šalyje neišduodamas *ex officio*, tada Vokietijoje gimęs ir nuo tol teisėtai bent su vienu iš savo tėvų, kurio padėtis taip pat yra teisėta, joje gyvenantis vaikas yra priverstas palikti Vokietijos teritoriją ir savo šeimą ir vykti į trečiąją valstybę, kurios pilietis jis yra, tačiau kurioje jis galbūt niekada negyveno, ir šioje trečiojoje valstybėje pateikti prašymą išduoti vizą. Nesuprantu priežasčių, dėl kurių reikalaujama tokio persikėlimo, nes, kaip gerai parodo pareiškėjo pagrindinėje byloje atvejis, institucija jau turi visą informaciją, kad priimtų sprendimą dėl jo padėties.

26. Taigi, Vokietijos valdžios institucijos, mano nuomone, dėl neaiškių priežasčių nenorėdamos *ex officio* išduoti pareiškėjui pagrindinėje byloje leidimo gyventi šalyje, verčia jį persikelti į Turkiją, nors jis gimė ir visada gyveno Vokietijoje. Kadangi pareiškėjas pagrindinėje byloje yra labai jauno amžiaus, jis negali persikelti vienas²¹. Jo motina prašo prieglobsčio Vokietijoje – tai yra saugusėjimas, tad ji negali lydėti savo sūnaus, bent jau tam, kad išsaugotų savo prašymo patenkinimo galimybę. Net jei ji ir turėtų lydėti savo sūnų, jos sutuoktinis, darbuotojas Turkijos pilietis, bet kuriuo atveju liktų šalyje be sutuoktinės ir be sūnaus. Gali būti, kad pareiškėją pagrindinėje byloje į Turkiją lydėtų tėvas. Užsieniečių reikalų tarnyba pagrindinėje byloje nagrinėjamame sprendime nurodė, jog nėra „nepagrįsta“ numatyti ir tikėtis, kad pareiškėjo pagrindinėje byloje tėvas „tęs šeiminių gyvenimą Turkijoje kartu su sūnumi“. Todėl vaiko įpareigojimas palikti teritoriją, be akivaizdžių pasekmių šeimos gyvenimui, galėtų būti suprantamas ir kaip mėginimas atgrasyti visus jo šeimos narius nuo įsikūrimo ir gyvenimo Vokietijoje, įskaitant šeimos narį, kuris turi darbuotojo Turkijos piliečio statusą.

20 — Žr. 2014 m. liepos 10 d. Sprendimą *Dogan* (C-138/13, EU:C:2014:2066, 38 punktą).

21 — Pagrindinėje byloje nagrinėjamas teisės aktas taikomas visiems bent 16 metų sulaukusiems nepilnamečiams, kurių dauguma negali persikelti vieni, juo labiau tam, kad atliktų administracinio pobūdžio veiksmus.

27. Taigi ar galima dar labiau nepaisyti teisių, kurias darbuotojai Turkijos piliečiai kildina iš EEB ir Turkijos asociacijos susitarimo? Naujojo apribojimo taikymo pareiškėjo pagrindinėje byloje šeimai pasekmių apibūdinimo pakanka neproporcingam jo pobūdžiui įrodyti. Darbuotojui Turkijos piliečiui, kuris gali pasirinkti, ar tęsti samdomą darbą ir iš esmės sutrikdyti savo šeiminių gyvenimą, ar atsisakyti šio darbo be garantijos, kad (galbūt) grįžęs jis vėl galės iš naujo integruotis į darbo rinką, sukelti nepatogumai bet kuriuo atveju nėra pateisinami teisėtu tikslu veiksmingiau valdyti migracijos srautus. Galima kelti klausimą, kodėl teisėtoje padėtyje esančių trečiosios šalies piliečių vaikams, gimusiems Vokietijoje, nustatyta pareiga palikti Vokietiją siekiant pateikti prašymą leisti gyventi šalyje, yra veiksmingiausias būdas valdyti šiuos srautus. Aš negaliu to paaiškinti. Be to, man kyla klausimas, ar migracijos srautams valdyti nereikia priešingos priemonės, t. y. dirbtinai ir beprasmiškai nekurti vaikų, kurie – primintina – gimė Vokietijoje ir iki tol teisėtai gyveno joje su savo šeima, persikėlimo į trečiąją valstybę sąlygų. Pastaroji aplinkybė taip pat parodo pagrindinėje byloje nagrinėjamo teisės akto nenuoseklumą.

28. Dėl šių priežasčių laikausi nuomonės, kad įsigaliojus Sprendimui Nr. 1/80 priimtas valstybės narės teisės aktas, kurio taikymas lemia tai, kad vienam iš tėvų, turinčiam darbuotojo turko statusą, šios valstybės narės teritorijoje gimęs vaikas yra priverčiamas vykti į trečiąją valstybę, kurios pilietis jis yra, kad pateiktų joje prašymą išduoti leidimą gyventi šalyje, todėl minėtas darbuotojas turi pasirinkti, ar likti Vokietijoje ir tęsti ekonominę veiklą atsiskyrus nuo vaiko, ar lydėti savo vaiką ir atsisakyti šios veiklos neapibrėžtam laikui, yra pagal Sprendimo Nr. 1/80 13 straipsnį draudžiamas naujas apribojimas.

III – Išvada

29. Atsižvelgdamas į visus pateiktus argumentus, siūlau Teisingumo Teismui taip atsakyti į *Verwaltungsgericht Darmstadt* (Darmštato administracinis teismas, Vokietija) pateiktus prejudicinius klausimus:

Veiksmingo migracijos srautų valdymo tikslas yra privalomasis bendrojo intereso pagrindas, kuriuo valstybė narė gali remtis, kad pateisintų naują apribojimą, kaip jis suprantamas pagal 1980 m. rugsėjo 19 d. sprendimo Nr. 1/80 dėl asociacijos plėtros, priimto Asociacijos tarybos, įkurtos Susitarimu, kuriuo įsteigiama Europos ekonominės bendrijos ir Turkijos asociacija, kurį 1963 m. rugsėjo 12 d. Ankaroje pasirašė Turkijos Respublika, EEB valstybės narės ir Bendrija, ir kuris Bendrijos vardu sudarytas, aprobuotas ir patvirtintas 1963 m. gruodžio 23 d. Tarybos sprendimu 64/732/EEB, 13 straipsnį.

Įsigaliojus Sprendimui Nr. 1/80 priimtas valstybės narės teisės aktas, kurio taikymas lemia tai, kad vienam iš tėvų, turinčiam darbuotojo turko statusą, šios valstybės narės teritorijoje gimęs vaikas yra priverčiamas vykti į trečiąją valstybę, kurios pilietis jis yra, kad pateiktų joje prašymą išduoti leidimą gyventi šalyje, todėl minėtas darbuotojas turi pasirinkti, ar likti Vokietijoje ir tęsti ekonominę veiklą atsiskyrus nuo vaiko, ar lydėti savo vaiką ir atsisakyti šios veiklos neapibrėžtam laikui, yra pagal Sprendimo Nr. 1/80 13 straipsnį draudžiamas naujas apribojimas.